

Minnesanteckningar från internat med gruppen barn&unga-bibliotekarier, 15-16/9, Verkön

Närvarande: Cecilia Pettersson, Östersund/Brunflo
 Åsa Andersson, Östersund (barn-och ungdomsbibliotekarie)
 Elisabeth Bergström, Östersund (bibliotekarie)
 Britt-Inger Rörborn, Berg (50% skol-/50% folkbibliotekarie)
 Margareta Nylin-Berglin, Berg (bibliotekarie med filialansvar)
 Erik Larsson, Sveg (50%skol-/50% bibliotekarie)
 Eva Thelin, Strömsund (barnbibliotekarie)
 Marie-Louise Bjänndal, Bräcke (bibliotekarie)
 Alida Johansson, Ragunda (bibliotekarie)
 Johanna Gällman, Krokombom (bibliotekarie)
 Mari Regnell, Krokombom (barnbibliotekarie)
 Maria Engholm Olsson, Åre (bibliotekspedagog Mörsil 50%, Järpen 50%)
 Catarina Lundström, regional biblioteksutvecklare

Elvira Ashby – Intro till språkväskorna

Språkväskorna introducerades av Elvira Ashby, logoped på Hattens förlag. Elvira har varit med och utarbetat språkväskorna och vill väldigt gärna ha feedback från gruppen på hur väskorna fungerar i praktiken. Mailadress till Elvira: elvira@hattenforlag.se

Redan nu konstaterades att information om väskorna borde finnas på andra språk än svenska, kanske även introduktionsfilmer på andra språk.

FÖRSTA ORDEN

Tidig kommunikation: Man ställer sig frågan VAD ska jag med orden till?

Tecken och ord. Tecken stimulerar språkutvecklingen. Se: www.snicksnacksnoken.se

Tecken är lättare att lära sig än talande ord. Tecken är oftast konkreta och liknar de begrepp de symboliserar. Det går att hjälpa barnet att forma tecken. Man pratar automatiskt långsammare om man tecknar. Tecknen går att hålla kvar längre i tiden än talande ord. Det viktigaste är inte att man gör helt rätt utan att man kommunicerar med varandra.

På Hattens förlags hemsida kan man se hur man gör tecknen till böckerna ex. Ajja & Bajja, se under fliken inspiration.

Ju mer vi pratar med barn desto mer lär de sig att tala. Om man till exempel ser en film med tecken och ljud och sedan tar bort ljudet och barnen ändå förstår vad som händer genom tecknen, då sker det språkutveckling.

Ajja & Bajja tecknen, ljudhärmande ord, upprepningar- vill få med barnen

Karlstadsmodellens språkträningsmodell:

- Var modell
- Ge förslag
- Tolka/övertolka
- Repetition
- Sätta ord på allt

Det språkutvecklande samtalet kan locka till mer prat!

Vår språkförmåga:

- Uttal
- Grammatik
- Ordförråd
- Språkförståelse
- Pragmatik/Användning

Allt går att träna upp!

Logoped och BVC och specialpedagoger kan ha samarbete med personalen på biblioteket.

Språkväskorna kan ses som ett slags "i väntan på logoped"

Det finns inget rätt eller fel när det gäller språkväskorna, de ska användas och vara språkstimulerande.

STORA LJUDVÄSKAN

Se Linköpingsbibliotekets tips om träna uttalsböcker

Upprepa /säga samma sak flera gånger "Tragglet"

Man kan "leka" med den familj som ska använda materialet:

Tips: "Boka en bibliotekarie för lek i språkutveckling"

Hur?

- Var modell
- Använd passiv korrigerings
- Komplettera och bygg ut
- Bygg språket tillsammans
- Det språkutvecklande samtalet
- Äppelhyllor för alla
- Läsning gör skillnad

Rimma och ramsa, lek med språket, se Elviras böcker Tungvrickare och Tamtarams:

Hattenbladet www.hattenforlag.se

www.snicksancksnoken.se

Se Elviras presentation på: https://prezi.com/xqeobbuahr_g/spraklek-med-babblarna-och-ajja-bajja/

Gruppdiskussioner - Skolbibliotek:

Gruppen gav varandra tips och råd, pushade varandra, vilket behövs!

Samarbete lärare/bibliotekarie/rektorer kan innehåller svårigheter:

- rektorers ointresse
- lärares korta planeringstider
- bibliotekarier måste bevisa och upplysa om sin kompetens

Är bibliotekariernas ambitioner för höga? Nej, men det finns en upplevelse av att utmaningarna är större än resurserna. Här gäller att synliggöra och värdesätta det som faktiskt sker.

- Dela upp ambitionerna i olika nivåer och ta en nivå i taget. Dela även upp målen i mindre delar.

- Kanske kan verksamheten utvärderas och mätas enligt samma kvalitetsmodell som Sagostunden?
- Bra med stöd och coaching från kollegorna i länet. Stärka varandra.
- Hitta styrketillfällena, t.ex. vara en hel vecka på en skola istället för 1 g/termin, kan leda till bättre samarbete med verksamheten istället för ett tillfälligt "tillägg".
- Dela erfarenheter med varandra.

Hur kan man arbeta med föräldrarna?

- Bjuda in sig själv till föräldramöten
- Ha utställningar på biblioteket med elevinslag (vilket lockar föräldrar)
- Lägga föräldramöten på biblioteket
- Låta barnen visa biblioteket för sina föräldrar

Gruppdiskussioner – Bokprat

Idag är "bokpratet" inte så vanligt, det gäller för de flesta biblioteken. Ibland sker det i klasser, ibland spontant i biblioteket. Inte längre så stor efterfrågan, inte heller så mycket tid till detta. Tid för egen inläsning saknas hos de flesta. "Bokfika" för personalen är på G i Östersund.

Vi pratar omväxlande om "bokprat", "boksamtal" och "boktips". Lite flytande gränser men ändå skillnader.

Bokprat på fritiden. Sker ibland i samband med andra aktiviteter: pyssel (Strömsund), stickning (Krokom). I Östersund finns en bokklubb med träffar ca 5 ggr/termin. Sommarlovshäftet har nästan alla jobbat med, på olika sätt, det viktigaste för barnen är uppstarten och inlämnandet.

Vad gör bibliotekarien när den bokpratar?

- Tipsar
- Inspirerar
- Ger överblick

Varför bokpratar vi?

- Barn behöver läsa mer
- Barn ska få mer läslust
- Skapa dialog och engagemang för böcker och litteratur

Hur uppdatera sin egen kunskap?

- Bokprat på jobbet
- Egen schemalagd lästid

Hur skapa bra former för bokprat?

- Kombinera med andra aktiviteter: pyssel/slöjd/musik/film mm

Hur skapa bokprat med delaktighet från barnen?

- En jättebra fråga som vi måste prata mer om...

Gemensam diskussion Leonards plåster – sagostunden som metod

Gruppen diskuterade gemensamt rapporten "Leonards plåster". Den allmänna reaktionen var positiv. Boken ger anledning till att reflektera över yrkesrollen och vad en (barn)bibliotekarie gör och hur det görs.

Begreppet litteraciteter är centralt. Att läsande och skrivande bör ses i vid bemärkelse där text, ljud, bild och rörlig bild kan samverka för att vi ska förstå, tolka och kunna tänka kritiskt.

Kvalitet i sagostunden kan, precis som annan verksamhet på biblioteken, utvärderas både som yttre kvalitet (gör vi rätt saker?) och inre kvalitet (gör vi sakerna på rätt sätt?).

Leonards plåster diskuterar både dessa perspektiv, men kvalitetsmodellen, som den utarbetats av Stockholms länsbibliotek, handlar om att mäta den inre kvaliteten.

Gruppens tankar och idéer:

- Det vore spännande och intressant att försöka använda denna modell på den egna verksamheten. För den som vill och har möjlighet kan man fundera över detta inför mötet med Pia Borrman den 10/11.
- Ganska få arbetar regelbundet med egna sagostunder, men alla har någon typ av erfarenhet.
- Viktigt att bibliotekarien gör sagostunden utifrån sina egna utgångspunkter och erfarenheter. Känner man sig inte bekväm med att dramatisera, ska man inte göra det, osv.
- Ibland finns det en poäng med att flytta sagostunden till en annan lokal än biblioteket, men det kan leda till vissa utmaningar. Man måste fråga sig vilket syftet är. Hur når jag de jag vill nå?
- Man kan också agera handledare till förskole- och skolpersonal som skapar egna sagostunder.
- Det behövs fortbildning i dessa frågor!

Aktuella frågor

Höstens möten och fortbildningar presenterades och diskuterades. Glöm inte anmälan till Bokens dag för bibliotekspersonal fredag den 9/10 + Länsmöte tema mångspråk i Bräcke den 5/11 (se program/inbjudan).

Åsa och Britt-Inger presenterade ett **förslag från barn&ungas webbgrupp**. För att dela upp ansvaret för tips och inspiration på webben finns ett schema där varje kommun har ansvar för särskilda månader med ett eget tema (Åsa skickar ut schemat). Förslaget diskuterades och godkändes av gruppen.

Frågan om **MTM:s erbjudande om en regional utbildning för skolbibliotek** (bibliotekarier och pedagoger) om tillgängliga medier togs upp. MTM medverkar gärna på regionala träffar för att informera om tillgängliga medier i skolan, i första hand talböcker, egen nedladdning, legimus mm. Det bästa vore om vi skulle kunna erbjuda ett utbildningstillfälle där lärare kunde delta, lämpligen i samband med något centralt inplanerad fortbildningsdag eller liknande. Bestämde att Catarina kontaktar Östersunds kommun (Bengt Funsteh eller ngn annan) och undersöker möjligheten att arrangera en sådan utbildning i samband med Läromedelsmässan, som brukar ske i slutet av februari.

Kommande möten

Tisdag den 10/11, 9.30-15.00 på Östersunds bibliotek med besök av Agneta Edwards på förmiddagen och besök av Pia Borrman, (tema sagostunden och kvalitetsutveckling) efter lunch.

Vi diskuterade vilken typ av föreläsning vi ska beställa från Agneta Edwards. Hon har en rad olika möjligheter som presenteras på hennes hemsida: www.agnetaedwards.se. I Svenstavik (måndag 9/11) ska hon prata på temat "Bilderbokens mångfald". Denna föreläsning har några i gruppen redan hört.

Förslag som hittills inkommit är:

"Bibliotekarien vs vampyren – om bibliotekariens yrkesroll"

Kom med era förslag senast måndag 28/9!

Fredag den 12/2 2016 i Krokom i det nyöppnade biblioteket.

Avslutning, reflektion och utvärdering

Catarina skickar ut några enkla utvärderingsfrågor (se bilaga).

Alla deltagare skrev ned sina korta reflektioner i samband med avslut på Verkön.

Förväntningar inför Verkön:

- Positiv förväntan
- Roligt och spännande
- Låga förväntningar, då jag mest oroade mig för att vara på en ö med min familj på "andra sidan"
- Roligt att få träffa gruppen, bra med internat lunch-lunch. Bra punkter, dock tveksam till skolbiblioteksfrågorna
- Hoppas få med mig nya tips och tankesätt att använda i arbetet
- Kul att träffas. Värdefullt. Delaktighet.
- Såg mest fram emot att få träffa alla och utbyta erfarenheter
- Visste inte riktigt vad jag skulle förvänta mig. Intressanta diskussioner
- Gruvsamt, jobbigt att ladda för detta
- Inga direkta förväntningar. Att få träffas och lära av varandra
- Hade faktiskt inga direkta förväntningar. Hade missat att läsa Leonards plåster och har inte hunnit tänka på internatet
- Förväntade mig att få inspiration i vissa frågor, men framför allt att få ta del av och delge vår och andra verksamhet. Prata ihop sig, få inblick. Sova gott

Hur känns det nu när vi är klara?

- Nya idéer att fundera vidare på
- Mycket bra diskussioner. Man lär så mycket av varandra
- Känner mig fylld av inspiration! Hoppas bara att jag inte "faller platt" med alla intentioner och visioner när jag kommer hem
- Bra upplägg. Angeläget. Kul att träffas
- Härliga, sköna dagar. Påfylld med inspiration. Kul att träffas!
- Bra! Trevligt med Verkön. Trevligt, luftigt upplägg med tid för prat och reflexion. Elvira Ashby bra & inspirerande. Leonards plåster + boksamtalsdiskussion givande! Mordmysterium, inte min grej riktigt. I huvudsak nöjd!

- Lite synd med lite tid för spontana samtal. Men fylld av pepp och energi och nya erfarenheter/idéer!
- Nya idéer och gemenskap
- Mycket givande dagar. Nya idéer & tankar har väckts
- Uppfylld av nya idéer. Stärkt. Vi hade behövt prata mer! Jag ville också diskutera bokprat och få nya boktips. Och hur blev det med de andras "hemliga sidor"?
- Jag upplever att jag fått ta del av andras arbete. Jag har fått inspiration. Jag har mer specifikt fått med mig nya tankar om ett par saker. BRA!
- Fått bra högläsningstips, språkväskor och Leonards plåster. Intressanta samtal och jämförelser hur arbetsituationer kan se ut i länet. Bra upplägg!

Tack alla för ett jättefint möte!

Vid datorn

/Catarina, med anteckningsstöd från Margareta